

LIKKUTEI TORAH • YOM KIPPUR • MAAMAR 1

לבאר ענין יו"כ

Expliquer la notion de Yom Kippour

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/yom-kippur/1/

1 לבאר ענין יו"כ [יום כפור]. כתוב אחד אומר שבת שבתון הוא לכם וכתוב אחד אומר שבת שבתון היא לכם הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] עבר על מ"ע [מצות עשה] ושב לא זז משם עד שמוחלין לו עבר על מל"ת [מצות לא תעשה] תשובה תולה ויו"כ [יום כפור] מכפר.

Pour expliquer le sens de Yom Kippour. Un verset dit : « Il (hou) est pour vous un Chabbat de repos complet (Chabbat Chabbaton) », et un autre verset dit : « Elle (hi) est pour vous un Chabbat de repos complet. » Or, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Si quelqu'un a transgressé un commandement positif et s'est repenti, il ne quitte pas [ce monde] avant qu'on lui ait pardonné ; s'il a transgressé un commandement négatif, la techouva suspend [le jugement] et Yom Kippour expie. »

ולהבין זה דהא מ"ע [מצות עשה] עדיפא שדוחה את ל"ת [לא תעשה] הנה כתיב שובו אלי ואשובה אליכם (במלאכי סי' ג')

Pour comprendre cela — car un commandement positif est assurément supérieur, puisqu'il prime sur une interdiction —, il est écrit : « Revenez à Moi et Je reviendrai vers vous » (Malachie, chapitre 3),

וכתיב השיבנו ה' אליך ונשובה שהוא ענין עד"מ החזרת פב"פ [פנים בפנים] כי הנה כתיב כי פנו אלי עורף et il est écrit : « Ramène-nous à Toi, Havaya, et nous reviendrons. » C'est, par analogie, le fait de se retourner pour se retrouver face à face. Car il est écrit : « Car ils se sont tournés vers Moi, la nuque,

ולא פנים שאפילו בשעת החטא לא שייך לומר עליו ית' שריחק ה' את האדם בריחוק מקום ממש et non le visage » : car même au moment du péché, on ne saurait dire de Lui, qu'Il soit béni, que D.ieu a éloigné la personne par une véritable distance dans l'espace,

שהרי מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו] ולית אתר פנוי מיניי והוא הוא הנותן לאדם כח וחיות לחיות אפילו בשעת החטא ממש

puisque, après tout, « toute la terre est remplie de Sa gloire » et « aucun lieu n'est vide de Lui » ; c'est Lui-même qui donne à la personne la force et la force vitale de vivre, même au moment même du péché.

אלא שהוא עד"מ כמו שני בני"א [בני אדם] שעומדים זה אצל זה בקירוב מקום רק שזה מחזיר פניו לכאן

Mais c'est, par analogie, comme deux personnes qui se tiennent l'une près de l'autre, à proximité dans l'espace, mais dont l'une tourne le visage de ce côté

וזה מחזיר פניו לכאן לפי שאין ביניהם קירוב הלבבות וע"י התשובה חוזר להיות פב"פ [פנים בפנים]
[ועמ"ש מזה בד"ה שובה ישראל]

et l'autre tourne le visage de l'autre côté, car leurs cœurs ne sont pas proches l'un de l'autre. Et, par la techouva, elles se retrouvent de nouveau face à face. [Voir aussi ce qui est expliqué à ce sujet dans le discours qui commence par « Reviens, Israël ».]

וביאור ענין זה יובן במ"ש ושמרו בני ישראל את השבת כי הנה ענין השבת שבו שבת ה' כי ששת ימים
עשה ה' את השמים ואת הארץ כו'

L'explication de cette idée se comprendra à partir de ce qui est écrit : « Les enfants d'Israël observeront le Chabbat. » Car le sens du Chabbat, où D.ieu s'est reposé, [est le suivant] : « Car en six jours, Havaya a fait les cieux et la terre », etc. ;

דהיינו שהשפיל א"ע [את עצמו] כביכול וצמצם בעשרה מאמרות יהי רקיע כו' בששת ימי המעשה לברוא
ולהוות ולהחיות רוח שפלים בבחינת חיצוניות מלכותו ית' לבד

C'est-à-dire qu'Il s'est abaissé, pour ainsi dire, et s'est contracté [Lui-même] dans les dix paroles — « Qu'il y ait un firmament », etc. — durant les six jours de l'œuvre, afin de créer, de faire exister et de « donner vie à l'esprit des humbles », par le seul niveau de la dimension extérieure ('hitsoniyout) de Sa souveraineté (Mal'hout), béni soit-Il,

כדכתיב מלכותך מלכות כל עולמים שהתהוות כל עולמים וחיותם אינו אלא מבחי' מלכותו ית' ואינו
כדמיון הנשמה המחיה את הגוף שמתלבשת בתוכו להחיותו ויש לה התפעלות ממקרי ושנוי הגוף כו'

comme il est écrit : « Ta royauté est la royauté de tous les mondes » : la venue à l'existence de tous les mondes et leur force vitale ne proviennent que du niveau de Sa souveraineté, béni soit-Il. Et cela n'est pas comparable à l'âme qui donne vie au corps, qui s'y revêt pour lui donner vie et qui est affectée par les événements et les changements du corps, etc. ;

משא"כ אני הו"י לא שניתי כתיב שאין בו שום שינוי ח"ו [חס ושלום] מצד רבוי הנבראים וכמאמר אתה
הוא עד שלא נברא העולם כו' לפי שאינו מתלבש בתוך העולמות להחיותם בבחי' פנימיות מהותו
ועצמותו ית'

tandis qu'à Son sujet, il est écrit : « Moi, Havaya, Je n'ai pas changé » : Il ne subit absolument aucun changement, à D.ieu ne plaise, du fait de la multitude des êtres créés ; comme le dit l'adage : « Tu es le même avant que le monde fût créé », etc. Car Il ne se revêt pas au sein des mondes pour leur donner vie par le niveau de la dimension intérieure (pnimiyout) de Son être et de Son essence, béni soit-Il,

אלא רק התפשטות זיו והארה ממנו ית' שעלה ברצונו להיות מלך עליהם והוא חיותם וקיומם מה שנקרא שמו עליהם וכמ"ש הודו על ארץ ושמים כו'

mais seulement une extension de rayonnement et d'illumination émanant de Lui, béni soit-Il, car telle fut Sa volonté : être Roi sur eux. C'est là leur force vitale et leur existence : le fait que Son Nom soit invoqué sur eux ; comme il est écrit : « Sa splendeur est au-dessus de la terre et du ciel », etc.

והתפשטות זו נחשבת ירידה והשפלה גדולה לגבי הקב"ה בבחי' פנימיותו וכיום השבת נתעלה בבחי' פנימית א"ס

Et cette extension est considérée comme une grande descente et un grand abaissement du point de vue du Saint béni soit-Il, dans le niveau de Sa dimension intérieure. Et le jour de Chabbat, Il s'élève au niveau de la dimension intérieure de l'Infini (Ein Sof),

ב"ה וה"ז [והרי זה] נק' בחי' שביתה אצלו עד"מ כאדם המדבר שבשעה שהוא מדבר מצמצם שכלו ומורידו בהדבורים וכאשר אינו רוצה לדבר פוסק ושובת

béni soit-Il ; et cela est appelé le niveau du « repos » de Sa part. À titre d'analogie, c'est comme une personne qui parle : pendant qu'elle parle, elle contracte son intellect et le fait descendre dans les paroles ; et lorsqu'elle ne veut pas parler, elle s'arrête et se repose,

והרי אז עלה שכלו למקורו אשר שם משכן החכמה כן ויותר מכן לאין קץ ותכלית מתעלה ביום השבת למעלה ממדרגת החכמה שנחשבת כעשי' [כעשיה] גופני' כמ"ש כולם בחכמה עשית

et alors, voyez : son intellect est remonté à sa source, là où réside la sagesse. Ainsi, et infiniment davantage, sans fin ni limite, [D.ieu] s'élève le jour de Chabbat au-dessus du rang de 'Hokhma, qui est considérée comme un acte matériel de fabrication, comme il est écrit : « Tu les as tous faits avec sagesse » ;

אלא כמאמר אנת חכים ולא בחכמה ידיעא כו' ולפי שישראל עלו במחשבה וכמאמר ואתה נפתח בי ומאן דנפח כו' וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] מאין באת כו'

mais, comme le dit l'adage : « Tu es sage, mais non d'une sagesse connaissable », etc. Et parce qu'Israël s'est élevé dans [la] pensée [divine], comme le dit l'adage : « Et Tu l'as insufflée en moi », et « celui qui souffle », etc. ; et nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « D'où es-tu venu ? » (me'ayin), etc.

[פ"י מבחינת אין שהוא מקור החכמה כמ"ש והחכמה מאין תמצא וכמ"ש בפ' במדבר ועמ"ש ע"פ האזינו השמים] שבח"י ומדרגת ישראל גבוה מאד נעלה מבח"י התפשטות חיצונית מלכותו ית'

[C'est-à-dire : du niveau d'Ayin (néant), qui est la source de 'Hokhma, comme il est écrit : « Et la sagesse se trouve à partir d'Ayin (me'ayin) » ; et comme cela est expliqué dans la paracha Bamidbar ; voir aussi ce qui est écrit sur le verset « Écoutez, ô cieux. »] — car le niveau et le rang d'Israël sont très élevés, bien au-dessus du niveau de l'expansion extérieure de Sa souveraineté, qu'Il soit béni.

ולכן נאמר ושמרו בני"י [בני ישראל] את השבת להתקדש בקדושתו ית' להיות שבת לה' אלקיך כו' וכתוב כיני ובין בני ישראל אות היא כו' כלומר כמוני כמוהם כביכול

C'est pourquoi il est dit : « Les enfants d'Israël garderont le Chabbat », afin d'être sanctifiés par Sa sainteté, qu'Il soit béni, et de devenir « un Chabbat pour Havaya, ton Dieu », etc. Et il est écrit : « Entre Moi et les enfants d'Israël, c'est un signe », etc., c'est-à-dire : comme Je suis, ainsi sont-ils, pour ainsi dire.

וזהו ששת ימים תעבוד כו' בבח"י חיצוני עש"י [עשיה] כדי פרנסתו וביום השביעי שבת לה' להיות מתעלה במקורא דכולא להבטל אליו ולדבקה בו ית'

Et c'est là [le sens de] : « Six jours tu travailleras », etc. — au niveau de l'action extérieure, pour assurer sa subsistance ; « et le septième jour [est] un Chabbat pour Havaya » — afin de s'élever jusqu'à la Source de tout, de s'annuler devant Lui et de s'attacher à Lui, qu'Il soit béni.

(ועמ"ש מענין זה בפ' שמות ע"פ כי טובים דויך כו' וזהו ענין החזרת פנים בפנים דהיינו גילוי פנימית הנשמה ורעותא דליבא ליבטל אליו ית' בבח"י פנימיות א"ס ב"ה):

(Voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans la paracha Chemot, sur le verset « Car tes marques d'amour sont meilleures », etc. C'est là le sens du retour face à face : la révélation de la dimension intérieure de l'âme et du désir du cœur (re'outa deliba) de s'annuler devant Lui, qu'Il soit béni, au niveau de la dimension intérieure de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il.)

2 ב אך הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מי שטרח בע"ש [בערב שבת] יאכל כו' לכך כתיב ושמרו בני ישראל את השבת לעשות כו'

2. Cependant, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Celui qui a peiné la veille de Chabbat mangera », etc. C'est pourquoi il est écrit : « Les enfants d'Israël observeront le Chabbat, pour le faire », etc. :

כלומר שישמור מחול לשבת גם לתקן בעצמו ולעשות בנפשו את השבת שיהיה באמת כך והשמירה הזאת לעשות את השבת בנפשו כימות החול הוא על ידי התפלה כי

c'est-à-dire qu'il doit l'observer depuis les jours profanes en vue du Chabbat, et aussi se rectifier intérieurement et faire le Chabbat dans son âme, afin qu'il en soit véritablement ainsi. Cette observance — faire le Chabbat dans son âme durant les jours de semaine — s'accomplit par la prière. Car

הנה בתקונים אמרו כי התפלה היא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה ומלאכי אלהים עולים ויורדים בו מלאכי אלהים הם המצות

dans les Tikkounim, il est dit que la prière est «une échelle dressée sur la terre, dont le sommet atteint le ciel, et les anges de D.ieu y montent et en descendent». Les «anges de D.ieu» sont les mitsvot,

שהם מלאכים שלוחי דמלכא וכמ"ש בתנחומא פ' ויגש היו מכבדין את המצות שהן שלוחי ושלוחו של אדם כמותו (ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה ויקרא אל משה).

car elles sont des anges, des «messagers du Roi» (cheli'hé de'malka), comme il est écrit dans le Tanhouma, Parachat Vayigach : «Honorez les mitsvot, car elles sont Mes messagères, et le mandataire d'une personne est comme elle-même.» (Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par «Il appela Moché».)

ובמקורם הם אברים דמלכא והיינו עד"מ כמו שע"י אברי הגוף מתפשט הנשמה לפעול פעולתה כך ע"י המצות נמשך ומתפשט גילוי אלהותו ית' ועלייתן למעלה למקורן הוא ע"י התפלה

À leur source, elles sont les «membres du Roi» (évarim de'malka). Autrement dit, à titre d'analogie : de même que l'âme se déploie par les membres du corps pour accomplir son action, ainsi, par les mitsvot, la révélation de Sa divinité, qu'Il soit béni, est attirée ici-bas et se déploie. Quant à leur élévation vers les hauteurs, jusqu'à leur source, elle s'accomplit par la prière.

(ועמ"ש בפ' שלח בפ"י וזכרתם את כל מצות ה') ולבאר ענין זה הנה חז"ל [הכמינו זכרונם לברכה] תקנו לומר קודם כל מצוה אק"ב [אשר קדשנו במצותיו] שע"י המצות מתעלים בקדש העליון

(Voyez aussi ce qui est écrit dans la Parachat Chela'h, dans l'explication de «Vous vous souviendrez de tous les commandements de Havaya.») Pour expliquer cela : nos Sages, de mémoire bénie, ont institué que l'on dise avant chaque mitsva : «Qui nous a sanctifiés par Ses commandements», car, par les mitsvot, [nous] nous élevons dans la sainteté suprême.

והענין הוא דהנה כתיב אני כברוש רענן כו' פי' ברוש הוא מין ארז שעדיין לא הזקין

Voici de quoi il s'agit. Il est écrit : «Je suis comme un cyprès verdoyant (berosh)», etc. Explication : un berosh est une sorte de cèdre qui n'a pas encore vieilli,

והוא רך ורענן כשהוא בלחותו שאז יכולים לכופפו למטה ובשביל שהוא גבוה שבאילנות וכשמניחין עליו איזה דבר כשנכפף למטה

et il est souple et verdoyant tant qu'il est encore plein de sève ; il peut alors être courbé vers le bas. Et comme il est le plus élevé des arbres, lorsqu'on pose quelque chose sur lui alors qu'il est courbé vers le bas,

הנה כשחוזר לאיתנו מגביה את הדבר ההוא למקום גבוה מאד וכך הוא עד"מ בחינת אני כי יש בחי' אנכי ובחי' אני בחי' אנכי מי שאנכי

alors, lorsqu'il retrouve toute sa vigueur, il élève cette chose en un lieu très élevé. Il en va de même, à titre d'analogie, du niveau de Ani («Je»). Il y a en effet le niveau d'Anochi («Je») et celui d'Ani. Le niveau d'Anochi est «Qui je suis» (mi ché'anochi),

דהיינו בחי' עלמא דאתכסיא ובחי' אני הוא בחי' תומ"צ [תורה ומצות] בבחי' למטה כשמתלכשים בענינים גשמיים ומגבילים הענינים לתת שיעור וקצבה לעניני המצות גשמיים

c'est-à-dire le niveau du monde caché (alma de'iskasya). Le niveau d'Ani est celui de la Torah et des mitsvot telles qu'elles existent en bas, lorsqu'elles sont revêtues de réalités matérielles et que ces réalités sont délimitées, de sorte qu'une mesure et une limite soient fixées aux réalités matérielles des mitsvot,

כמו מי רביעית נוטלין לידים כו' (ועמ"ש בד"ה כי המצוה הזאת מענין אנכי ואני) והוא כמשל הברוש רענן שנכפף למטה וחוזר למעלה למקורא עילאה דכולא

comme dans le cas d'un revi'it d'eau pour se laver les mains, etc. (Voir également ce qui est écrit dans le discours commençant par «Car cette mitsva», au sujet d'Anochi et d'Ani.) Cela ressemble à l'image du cyprès verdoyant, qui se courbe vers le bas puis remonte vers la Source suprême de tout.

וכן בזה לעו"ז [לעומת זה] נאמר ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו כי כמו שהמצות מתעלים ע"י העלאות פנימיות לכבות כללות נש"י [נשמות ישראל]

De même, à l'opposé, il est dit: «Nous ne dirons plus à l'œuvre de nos mains: "Notre dieu."» Car, de même que les mitsvot sont élevées par l'élévation de la dimension intérieure (pnimiyout) des cœurs de l'ensemble des âmes d'Israël (klalout),

כמאמר עלה במחשבה כו' ולכן אומרים אלקינו פי' שהוא כח חיותנו ושאליו אנחנו משתחיים ומודים בבחי' ביטול.

comme le dit l'expression: «[Israël] est monté dans la pensée», etc. C'est pourquoi nous disons «notre Dieu»: Il est la force qui nous fait vivre, et c'est devant Lui que nous nous prosternons et que nous exprimons notre reconnaissance dans un état d'annulation de soi (bitoul).

והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] פרק לפני אידיהן (דף ח' סע"א [סוף עמוד א]) ישראל שבחו"ל [שבחו"ל לארץ] עובדי כוכבים בטהרה הם כי ההשתחואה לעבודת כוכבים הוא שמשתחוה וכופף ראשו לכוכבים ומזלות

Or nos Sages, de mémoire bénie, ont dit dans le chapitre Lifnei Eideihen (folio 8, fin du côté a): «Les Juifs qui vivent hors de la Terre [d'Israël] sont des adorateurs des astres dans la pureté.» Car l'adoration des astres consiste à se prosterner et à incliner la tête devant les étoiles et les constellations (mazalot).

והנה כתי' [כתוב] וממגד תבואות שמש שהתבואות גדלים מן השמש וכן שאר כל עניני עולם הזה אין לך עשב מלמטה שאין לו כוכב מלמעלה

Or il est écrit: «Et des récoltes abondantes grâce au soleil»: les récoltes poussent grâce au soleil. Il en va de même pour toutes les autres réalités de ce monde: «Il n'est pas un brin d'herbe en bas qui n'ait une étoile au-dessus de lui»,

שהוא המזל שממנו נשפע הדבר וכשאדם מטריד מחשבתו ולבו רק בעניני עולם הזה כל הימים הוא מוריד שכלו שבראשו לדבר הנשפע מכוכבים ומזלות ונעשה גם הם בחי' אלהינו למעשה ידינו

c'est-à-dire le mazal dont cette chose reçoit son flux. Lorsqu'une personne occupe sans cesse son esprit et son cœur des seules affaires de ce monde, elle abaisse l'intellect qui se trouve dans sa tête vers une chose qui reçoit son flux des étoiles et des constellations; celles-ci deviennent alors elles aussi le niveau de «notre dieu», œuvre de nos mains.

כי מעשה ידינו שהוא עסק הפרנסה נעשה מזה בחי' אלהים אחרים וזהו ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע שאע"פ [שאף על פי] שהדבר שהוא מלובש בו בענינים גשמיים נראה לעין שהוא מן העבירות שאדם דש בעקביו

Car «l'œuvre de nos mains», qui consiste à gagner sa subsistance, produit le niveau des «autres dieux». Et c'est [le sens de] «Et l'âme de tes ennemis, Il la lancera comme avec le creux d'une fronde» : bien que la chose dans laquelle il est revêtu, dans les affaires matérielles, semble à première vue être l'une de ces fautes que l'homme piétine de ses talons,

הנה הוא דומה למשל קליעת האבן שמקלעין אותו ע"י כף הקלע למקום רחוק מאד עד שנעשה כאלו עובד כוכבים

cela ressemble néanmoins à l'image d'une pierre lancée au moyen d'une fronde, qui est projetée très loin, jusqu'à ce qu'il devienne comme s'il adorait les astres.

והנה עליית המצות העיקר הוא ע"י התפלה לפי שאז הוא שעת הכושר ומתגלה ומתעלה בחי' פנימית נקודת הלב בכללות נש"י [נשמות ישראל] בתשיקה ודביקה באלהים חיים וזהו מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] תפלות במקום קרבנות תקנום

Or, l'élévation des mitsvot s'accomplit principalement par la prière, car c'est alors un moment propice, et le niveau de la dimension intérieure du point du cœur, dans l'ensemble des âmes d'Israël, se révèle et s'élève dans le désir ardent et l'attachement au Dieu vivant. C'est là le sens de l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : «Ils instituèrent les prières à la place des sacrifices.»

כי כמו הקרבן שהיו מקריבין הבהמה שתהא נשרפת באש שע"ג [שעל גבי] המזבח וכך צריך לעורר את האהבה בתפלה ברשפי אש שלהבת מתלהבת בלבו כי יסוד האש הוא בלב ולשרוף ולכלות את נה"ב [נפש הבהמית] שבו כו':

Car, tout comme, pour le sacrifice, on offrait l'animal afin qu'il soit brûlé par le feu sur l'autel, de même faut-il éveiller l'amour dans la prière par des jaillissements de feu, une flamme ardente qui embrase le cœur — car l'élément du feu se trouve dans le cœur — et brûler et consumer l'âme animale qui est en lui, etc.

3 ג והנה כתיב ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] אע"פ [אף על פי] שאש יורד מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט כי גם למעלה יש בחי' אהרן שנותן בחי' אש בכנס"י [בכנסת ישראל]

3. Or, il est écrit : « Les fils d'Aaron, le prêtre, mettront du feu sur l'autel », et nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Bien que le feu descende du ciel, c'est une mitsva d'apporter [du feu] de l'ordinaire (hedyot). » Car, là-haut aussi, il existe le niveau d'Aaron, qui insuffle le niveau du feu dans la Congrégation d'Israël (Knesset Israël).

כי אהרן הוא שושבינא דמטרוניתא והוא מז' הרועים המשפיעים גילוי אלהותו ית' במקור נשמות ישראל ובחי' אש שלמעלה היא אהבה הטבעית אהבה רבה שבנפש האלהית הכלולה בחכמה שבנפשו

Car Aharon est le « compagnon de la Reine » (chouchvina de-matronita), et il est l'un des sept bergers qui dispensent la révélation de Sa divinité, qu'Il soit béni, à la source des âmes d'Israël. Le niveau du feu d'en haut est l'amour naturel, le grand amour (ahava rabba) de l'âme divine, qui est inclus dans la 'Hokhma de son âme

(ע"יין בסש"ב [בספר של בינונים] פי"ח י"ט ומ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] בד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה ועמ"ש בפ' עקב בד"ה ולהבין שרש טעם קישור וחיבור וש"יכות ברית ותורה ועמ"ש בד"ה שחורה אני כו' ששזפתני השמש כו' ע"ש)

(voir Sefer Shel Beinonim, chapitres 18 et 19 ; et ce qui est écrit dans Igueret HaKodech, dans le passage commençant par « Israël ne sera délivré que par la charité » ; et voir ce qui est écrit dans la paracha Ekev, dans le discours commençant par « Pour comprendre la racine de la raison du lien, de la connexion et de la relation entre l'alliance et la Torah » ; et voir ce qui est écrit dans le discours commençant par « Je suis noire », etc., « car le soleil m'a hâlée », etc. ; voir là-bas),

אשר איננה מתלבשת כלל בלבושי הנפש החיונית והיא מתלהבת ומתלהטת במס"נ [במסירות נפש] על ק"ה ממש וליפרד מן הפתילה הוא הגוף שנאחזת בו כשלהבת העולה מאליה לדבקה

qui n'est nullement revêtue des facultés de l'âme vitale ; elle s'embrase et flamboie dans le sacrifice de soi (messirout néfech) pour la sanctification effective du Nom de D.ieu, et pour se séparer de la mèche — c'est-à-dire du corps — à laquelle elle est attachée, comme une flamme qui s'élève d'elle-même, afin de s'attacher

בו ית' ומצוה להביא מן ההדיוט אש שלמטה ע"י התבוננות בגדולת ה' כל חד לפום שיעורא דיליה ולהלהיב לבו ונפשו לעבודת ה' והתבוננות המוליד אהבה עזה שהיא כרשפי אש הוא כאשר מתבונן בדבר חדש

à Lui, qu'Il soit béni. Et « c'est une mitsva d'apporter de l'ordinaire » le feu d'en bas, par la contemplation de la grandeur de D.ieu, chacun selon sa propre mesure, afin d'embraser son cœur et son âme pour le service de D.ieu. La contemplation qui fait naître un amour intense, pareil à des flammes de feu, consiste à méditer sur une chose nouvelle,

כמו שאנו רואים בחוש שכאשר רואה דבר חידוש מתפעל מאד וכך ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] בכל יום יהיו בעיניך כחדשים והוא כאשר יתבונן המשכיל כי באמת חדשים לבקרים כו'

comme nous le constatons clairement : lorsqu'une personne voit quelque chose de nouveau, elle en est profondément bouleversée. De même, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Chaque jour, elles doivent être à tes yeux comme nouvelles. » C'est lorsque l'homme qui réfléchit médite sur le fait qu'en vérité, « chaque matin, elles sont nouvelles », etc.,

ומחדש בכל יום תמיד מע"ב [מעשה בראשית] מאין ליש ובהתחשך החשך של לילה ויסתלק ונעשה אור של יום וכך יראה האדם בעצמו שבליילה ישן וחיותו מסתלק ממנו ובקומו נעשה בריה חדשה

et qu'Il renouvelle chaque jour, constamment, l'œuvre de la Création, faisant passer le néant à l'existence ; et, tandis que l'obscurité de la nuit s'épaissit puis se retire, la lumière du jour paraît. De même, l'homme le verra en lui-même : la nuit, il dort et sa force vitale se retire de lui ; lorsqu'il se lève, il devient une créature nouvelle.

ומזה יבין על כל יצורי עולם שכן הוא וחיותם רצוא ושוב וכאשר יראה בעיניו ולבבו יבין

De là, il comprendra qu'il en va ainsi de toutes les créatures du monde et que leur force vitale est dans un mouvement de « course et retour » (ratso vachov). Et lorsqu'il le verra de ses yeux et que son cœur le comprendra

כי ראה זה חדש הוא ע"כ ילהיב לבו וישים אליו לבו ונשמתו וכמ"ש צעק לבם

que « voici, c'est nouveau », alors il enflammera son cœur et tournera vers Lui son cœur et son âme, comme il est écrit : « Leur cœur a crié. »

וזהו ענין החזרת פנים כי כמו שיש עורף ופנים בגוף כן יש בנשמה והוא כמו ענין הנ"ל שגם קודם שישים האדם הדברים האלה אל לבו

Et tel est le sens du retournement du visage. De même qu'il y a un dos et un visage dans le corps, il en est ainsi dans l'âme. Cela ressemble à ce qui a été dit plus haut : même avant que la personne ne prenne ces choses à cœur,

הנה באמת כך הוא שמחיה ומהווה מאין ליש ומחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב [מעשה בראשית] ולא שייך לומר שהוא רחוק מה' ח"ו [חס ושלום]

en vérité, il en est ainsi : Il donne la vie et fait être à partir du néant ce qui est quelque chose, et, dans Sa bonté, renouvelle chaque jour, constamment, l'œuvre de la Création ; on ne saurait dire que [la personne] est éloignée de D.ieu, à D.ieu ne plaise.

אלא שהוא כמשל אדם ההופך ערפו לחבירו ומחזיר פניו ממנו ואח"כ אם ישים ללבו הדברים הנ"ל הרי הוא

Mais c'est comme dans l'image d'une personne qui tourne le dos à son prochain et détourne son visage de lui. Puis, si elle prend à cœur les choses mentionnées plus haut, elle est

כמו שמחזיר פניו לחבירו ועד"ז תקנו נוסח התפלה ברוך אתה מלך העולם פי' כי כל העולמות נמשכו מבחי' מלך.

comme quelqu'un qui tourne de nouveau son visage vers son prochain. C'est dans cet esprit qu'ils ont institué la formulation de la prière : « Béni sois-Tu, Roi du monde. » Cela signifie que tous les mondes sont émanés du niveau de Roi,

כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים והוא בחינת חיצוניות לבד להיות נק' עליהם שמו ומלכותו לבד ומבקשים שיהיה ברוך אתה והיניו כמ"ש ברוך ה' אלהי ישראל מהעולם ועד העולם

comme il est écrit : « Ta royauté est la royauté de tous les mondes » ; il ne s'agit que du niveau de la dimension extérieure ('hitsoniyout), de sorte que seul Son Nom et Sa royauté sont désignés sur eux. Et nous demandons qu'il soit « Béni sois-Tu », c'est-à-dire, comme il est écrit : « Béni soit Ha-vaya, le D.ieu d'Israël, depuis le monde et jusqu'au monde »

(ע"י בזהר ר"פ תרומה דקכ"ו ע"ב ובפ' אמור דף ק' ע"ב בגין דתריין נהורין כו' ודצ"ט ע"א גבי מעולם)

(voir le Zohar, au début de Parachat Terouma, folio 126b ; et dans Parachat Emor, folio 100b, « parce que deux lumières », etc. ; et folio 99a, à propos de « depuis le monde ») ;

דהיינו שיתברך ויומשך ממקורא עילאה ראשיתה דכולא מהעלם אל הגילוי אשר יאמר עליו כי הוא זה אתה כלשון נוכח דהיינו שישוב אלינו בבחי' פנים על ידי שובנו פנינו אליו כנ"ל:

c'est-à-dire qu'Il soit béni et émané de la Source suprême, commencement de tout, de la dissimulation vers la révélation, afin que l'on puisse dire de Lui : « C'est Lui » — « Toi », dans le langage de l'adresse directe ; autrement dit, qu'Il se tourne de nouveau vers nous dans le niveau du visage, lorsque nous tournons notre visage vers Lui, comme mentionné plus haut.

4 ד והנה כתיב זה שמי לעולם שמי עם י"ה שס"ה כו' כי מ"ע [מצות עשה] נמשכים מבחי' ו"ה

4. Or, il est écrit : « Tel est Mon Nom pour toujours » : shmi (« Mon Nom »), avec yud-hei, vaut 365, etc. Car les commandements positifs découlent du niveau de vav-hei,

שהוא בחי' עלמא דאתגליא ומל"ת [ומצות לא תעשה] נמשכים מבחינת י"ה שהוא בחי' עלמא דאתכסא [וזהו ענין מהעולם ועד העולם ועמ"ש מענין מ"ע [מצות עשה] ומל"ת [ומצות לא תעשה] בביאור ע"פ שימני כחותם]

qui est le niveau du monde révélé (alma de'isgalya), tandis que les commandements d'interdiction découlent du niveau de yud-hei, qui est le niveau du monde caché (alma de'iskasya). [C'est là le sens de « du monde au monde ». Et voyez ce qui est écrit au sujet des commandements positifs et des commandements d'interdiction dans l'explication du verset « Place-moi comme un sceau ».]

והנה בעברו על א' ממ"ע [ממצות עשה] דאורייתא וענפיה דרבנן פוגם בו"ה משא"כ בעבור על ל"ת [לא תעשה] וענפיהן פוגם בי"ה

Or, lorsqu'on transgresse l'un des commandements positifs de la Torah ou leurs prolongements rabbiniques, on porte atteinte à vav-hei ; tandis que lorsqu'on transgresse les interdictions et leurs prolongements, on porte atteinte à yud-hei

(ועיין מ"ש בד"ה ראה אנכי בענין בחי' י"ה ובחי' ו"ה שיש בנפש ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם)

(et voyez ce qui est écrit dans le maamar commençant par « Vois, moi (Anochi) », au sujet du niveau de yud-hei et du niveau de vav-hei présents dans l'âme ; et voyez également ce qui est écrit à ce propos dans le maamar commençant par « Mais Havaya, ton D.ieu, ne voulut pas écouter Bilaam »).

וביאר ענין זה כי לשון פגם הוא נקב שיש בו חסרון וכאשר מבטל מ"ע [מצות עשה] הוא עושה חסרון ומניעה שאינו מאיר עליו אור עלמא דאתגליא

Voici l'explication de cette notion : le terme pegam (atteinte) désigne un trou, où il y a un manque. Lorsqu'on néglige un commandement positif, on crée un manque et un obstacle, de sorte que la lumière du monde révélé ne brille pas sur soi,

דהיינו בחי' אתערותא דלתתא (והיא הנקרא ג"כ אהבה זוטא כמ"ש בפ' עקב שם) בחינת אש שלמטה שהוא ע"י התבוננות הנ"ל וכאשר עובר על מל"ת [מצות לא תעשה]

c'est-à-dire le niveau d'un éveil d'en bas (l'éveil d'en bas), également appelé «le petit amour» (ahavah zuta), comme il est expliqué là dans la paracha de Eikev : le niveau du feu d'en bas, qui vient de la contemplation mentionnée plus haut. Et lorsqu'on transgresse un commandement d'interdiction,

הנה הוא מונע ומחסר אור העליון שלא יוכל האש שלמעלה שהוא אהבה הטבעית להתחזק בנפשו ולהוסיף אומץ אהבתו בסיוע של מעלה על אהבה דלתתא

on empêche et on amoindrit la lumière supérieure, de sorte que le feu d'en haut, qui est l'amour naturel, ne puisse se renforcer dans son âme ni donner davantage de vigueur à son amour, avec l'aide d'en haut, au-delà de l'amour d'en bas.

כי לא יגורך רע כתיב ועונותיכם מבדילים כו' כי כבר נקלע למרחוק כמו עד"מ הכף הקלע הנ"ל

Car il est écrit : «Le mal ne séjournera pas auprès de Toi», et «vos fautes établissent une séparation», etc. ; car il a déjà été projeté au loin, comme, par analogie, dans le creux de la fronde mentionné plus haut.

ולכן לא יכול להמשיך אש האהבה וע"כ אם עבר על מ"ע [מצות עשה] ושב לא זז משם עד שמוחלין לו כי בעשותו תשובה התעוררות התשובה מועיל להלהיב אל נפשו אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] שאבד בעונו

Il ne peut donc pas faire descendre le feu de l'amour. C'est pourquoi, si quelqu'un a transgressé un commandement positif et a fait techouva, «il ne bouge pas de là avant qu'on lui ait pardonné» : car, lorsqu'il fait techouva, l'éveil de la techouva sert à attiser dans son âme l'éveil d'en bas qu'il avait perdu par sa faute.

וזהו לא זו משם פ"י שנשאר על עמדו ותיקן מה שעוות [וכנזכר לעיל שהתפלה בכל יום נק' סולם כו' ווב מלאכי אלקים שהם מעשה המצות עולים כו']

Et telle est [la signification de] «il ne bouge pas de là»: c'est-à-dire qu'il reste à sa place et a réparé ce qu'il avait faussé. [Comme cela a été mentionné plus haut, la prière de chaque jour est appelée «une échelle», etc., et sur celle-ci «les anges de D.ieu» — qui sont l'accomplissement des mitsvot — «montent», etc.;

ולכן על ידי התפלה בכוונה בבחינת תשובה מתקן מה שעוות בביטול מ"ע [מצות עשה] משא"כ כשעבר על ל"ת [לא תעשה] שפגם ומנע את אור העליון אתערותא דלעילא שאף אם יעורר באתערותא דלתתא לא תוסיף תת כח האהבה עליונה

et c'est pourquoi, par la prière dite avec intention (kavana), dans l'esprit de la techouva, il répare ce qu'il avait faussé en négligeant un commandement positif.] Il n'en va pas de même lorsqu'on a transgressé une interdiction: car on a causé une atteinte et empêché la lumière supérieure, l'éveil d'en haut (it'arouta dile'ela), si bien que, même si l'on s'éveille soi-même par un éveil d'en bas, celui-ci ne fera plus naître la force de l'amour supérieur,

כי מנע אורה ולזאת תשובה תולה ויום הכפורים מכפר כי ביום הזה יכפר עליכם לפני ה' שמתעורר בחינת פנימיות רצונו ית'

car on en a empêché la lumière. C'est pourquoi «la techouva suspend, et Yom Kippour expie»: car «en ce jour, Il expiera pour vous devant Havaya», puisque le niveau de la dimension intérieure (pnimiyout) de Sa volonté, béni soit-Il, est éveillé

(שלמעלה מבחי' י"ה ומבחי' ו"ה ועמ"ש מזה סד"ה חייב אינש כו' עד דלא ידעי כו')

(qui est au-dessus du niveau de youd-hé et du niveau de vav-hé; voir ce qui est écrit à ce sujet à la fin du discours commençant par «Un homme est tenu», etc., «jusqu'à ne plus savoir», etc.),

שאז נושא עון ועובר על פשע ונקה שאין העון תופס מקום כלל ונק' כארז בלבנון כו'

car alors Il «porte la faute et passe sur la transgression» et «purifie», de sorte que la faute n'occupe absolument aucune place. Et cela est appelé «comme un cèdre du Liban», etc.

(שהוא מדרגה עליונה יותר מבחי' ברוש רענן שע"י מעשה המצות וע' בזהר ויקרא) (די"ו ע"א) ובפ' לך
לך (דפ"ב [דפרק ב'] סע"א [סוף עמוד א])

(ce qui est un degré plus élevé que le niveau du «cypres verdoyant», atteint par l'accomplissement des mitsvot; voir le Zohar, Vayikra) (folio 16a), et dans la paracha Lech Lecha (folio 82, fin du côté a).

ועמ"ש בפ' אחרי בענין בגדי לכן דכה"ג [דכהן גדול] ביום הכפורים שמלבין עונותיהם של ישראל ולזאת
אנו מבקשים סלח לנו מחל לנו דהיינו שהוא

Et voir ce qui est écrit dans la paracha A'haré à propos des vêtements blancs du Cohen Gadol le jour de Yom Kippour, qui blanchissent les fautes d'Israël. C'est pourquoi nous demandons: «Pardonne-nous, remets-nous nos fautes»; c'est-à-dire qu'il est

כמו עד"מ אדם המבקש מחבירו שלא ירגזו עליו עוד וישים אהבתו אליו דהיינו על ידי שאומרים
אשמנו חטאנו ועל חטא כו'

à titre de comparaison, comme une personne qui demande à son prochain de ne plus se mettre en colère contre elle et de lui porter de nouveau son amour. C'est-à-dire par le fait de dire: «Nous sommes coupables, nous avons péché», et «Pour le péché», etc.,

ומשפילים א"ע [את עצמו] ומפרסמים החטא ומודים שהוא שיקוץ ותיעוב וע"ז אתכפיא סט"א [סטרא אחרא]
וממילא אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] לעילא וישוב ירחמנו וכששב אהבתו אלינו מפנימיות
רצונו ית'

et en nous humiliant, en faisant connaître le péché et en reconnaissant qu'il est répugnant et abominable. Par cela, la sitra a'hra (l'autre côté) est soumise et, par conséquent, «la gloire du Saint béni soit-Il s'élève en haut», et «Il aura de nouveau compassion de nous». Et lorsque Son amour revient vers nous depuis la dimension intérieure de Sa volonté, béni soit-Il,

אזי אין חטא ועון מבדילים עוד כי אין העונות מבדילים אלא ביניכם לבין אלהיכם דהיינו בבחי' אלהים
שלכם

alors le péché et la faute ne séparent plus. Car les fautes ne séparent que «entre vous et votre D.ieu», c'est-à-dire au niveau de l'Elokim qui est «le vôtre»;

אבל בכחי פנימי [פנימיות / פנימית] רצונו ית' הרי לפניו כחשיכה כאורה (ועמ"ש סדי"ה ולא אבה הנ"ל בענין ויהפוך כו' ע"ש)

mais au niveau de la dimension intérieure de Sa volonté, béni soit-Il, devant Lui, «l'obscurité est comme la lumière». (Et voyez ce qui est écrit à la fin du discours commençant par «Mais [Havaya, votre D.ieu,] ne voulut pas», mentionné plus haut, au sujet de «Et [Il] transforma», etc. Voir là-bas.)

וזהו שבת שבתון דאפי' [דאפילו] לגבי שבת שהוא ענין החזרת פכ"פ [פנים בפנים] הוא שבתון דהיינו שיש לו עילוי אחר עילוי ביתר שאת

Et c'est là le sens de «Chabbat Chabbatone»: car même par rapport au Chabbat, qui correspond au retour face à face, il est Chabbatone, c'est-à-dire qu'il s'élève encore et encore, à un degré supérieur

(ועמ"ש מענין זה סדי"ה האזינו השמים ובד"ה שובה ישראל עד. ועיין מ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] בפ"י הזהר פ' אמור)

(Et voyez ce qui est écrit à ce sujet à la fin du discours commençant par «Écoutez, ô cieux», ainsi que dans le discours commençant par «Reviens, ô Israël, jusqu'à». Voyez aussi ce que le Ramaz (Rabbi Moshe Zacuto) a écrit dans son commentaire sur le Zohar, Parshas Emor.)

(דף צ"ג ע"ב) בענין את פניך הוי"ט [הוי"] אהקש בקשו פני תמיד והגם שגם שבת נק' שבת שבתון מפני שיש שבת תתאה ושבת עילאה

(folio 93b), au sujet de «Ta face, Havaya, je chercherai», «Cherchez Ma face toujours». Et bien que le Chabbat soit lui aussi appelé «Chabbat Chabbatone», car il existe un Chabbat inférieur et un Chabbat supérieur,

(ועמ"ש בפ' בהר ע"פ את שבתותי תשמרו ובפ' שלח סדי"ה מקושש עצים כו') אך דשם כתיב מקרא קדש כלומר שנשאר בקודש העליון

(Et voyez ce qui est écrit dans Parshas Behar sur le verset «Vous garderez Mes Chabbatot», et dans Parshas Shelach, à la fin du discours commençant par «Celui qui ramassait du bois», etc.), cependant, il est écrit là-bas «une convocation sainte» (mikra kodesh), ce qui signifie qu'il demeure dans la sainteté supérieure;

אבל כאן נאמר לכם דהיינו שיורד ומתגלה ההארה הגדולה ההיא למטה במקור נשמות ישראל כו':

Mais ici, il est dit «pour vous», c'est-à-dire que cette grande illumination descend et se révèle en bas, dans la source des âmes d'Israël, etc.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/yom-kippur/1/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak